

Мукачівський державний університет
Кафедра фізичного виховання

Методичний семінар

ОРГАНІЗАЦІЯ І МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ЗАКАРПАТСЬКИХ
НАРОДНИХ РУХЛИВИХ ІГОР

Мукачево

29 листопада 2014 року

Програма методичного семінару

Вступне слово – Гавришко С. Г., доцент, канд. наук з фіз. вих. і спорту

1. Гра як метод фізичного виховання у народній педагогіці – **Продан О. О., асистент**

2. Методика проведення рухливих ігор – **Фунтікова Н. О., асистент**

3. Особливості використання закарпатських народних рухливих ігор з учнями початкових класів - **Гавришко С. Г., доцент, канд. наук з фіз. вих. і спорту**

4. Опис народних рухливих ігор Закарпатської області – **Катц Е. Б., старший викладач, Гавришко С. Г., доцент, канд. наук з фіз. вих. і спорту**

Матеріали виступів

Вступне слово – Гавришко С. Г., доцент, канд. наук з фіз. вих. і спорту

Доброго дня шановні учасники семінару.

Відродження України неможливе без формування національної свідомості народу, насамперед, у дітей і молоді. На думку Вільчковського Е. С. особливе занепокоєння викликає відсутність у значної частини населення України усвідомлення себе як частини народу, співвіднесення своєї діяльності з інтересами нації. Покоління, сформоване на духовних надбаннях предків, може утверджувати нову духовність, творити культуру, гідну сьогодення, продовжувати і розвивати культурно-історичні традиції.

Побудова і збереження Української демократичної держави вимагає формування в її громадян національної свідомості і самосвідомості. Освіта є джерелом, з якого дитина найбільш черпає допомогу для національного самовизначення. Якщо предметом уваги дитини стає національне, рідне, а вчитель спонукає дитину поставитись до нього прихильно, то це є шлях до формування національної свідомості.

В різні епохи свого духовного розвитку людина мріяла про можливість поєднати в собі міцність духу, розум мудреця і силу атлета. Цьому бажанню в значній мірі сприяли національні рухливі ігри, які протягом багатовікової історії розвитку людства зазнали змін, набуваючи різного призначення. Хоч як багато втрат зазнав наш народ за роки духовного нігілізму, але настав час, щоб національні рухливі ігри увійшли у всі сфери навчання учнівської молоді. При цьому на необхідність використання ігор у вихованні здавна звертали увагу видатні вчені і педагоги – Д. Дідро, Я.А. Коменський, В.А. Лай, М. Монтень, К.Д. Ушинський.

Найсильніше бажання у дитини – це бажання ігрової діяльності (Левків В.). Дитина рухається під час гри, вона вкладає в неї свою енергію, виявляє творчість та наполегливість. Національні рухливі ігри створюють найкращі умови для формування та удосконалення рухових умінь і навичок, сприяють розвитку тілесних і духовних сил, виховують позитивні риси характеру.

Доповідь на тему «Гра як метод фізичного виховання у народній педагогіці» - Продан О. О., асистент

Поняття „гра” є надзвичайно багатогранним, і саме через це гра виступає самостійним видом розвиваючої діяльності дітей різного віку, принципом і способом їх життєдіяльності, методом пізнання дитини, методом організації її життя і неігрової діяльності. Зважаючи на таку багатофункціональність даного терміну, доцільно говорити про ігрову діяльність як різновид людської діяльності.

Поряд з терміном „гра” в теорії і практиці фізичного виховання часто в процесі опису ігрової діяльності дітей застосовують інші терміни, зокрема „забава”, „розвага”, „змагання”, „хороводи” тощо, які розглядаються як вправи ігрового характеру. На сьогоднішній день немає чіткості в розумінні цих понять, що не дає можливості ефективно їх вживати під час розгляду ігрової діяльності дітей. В зв’язку з цим, розглянемо особливості змісту вправ ігрового характеру. До вирішення застосовувалися наступні методи: аналіз науково-методичної літератури, методи аналізу і синтезу, індукції і дедукції, узагальнення.

В „Словнику української мови” поняття „гра” пояснюється як дія за значенням „гратися”, яка в свою чергу означає проводити час, забавляючись, розважаючись. Отже, з пояснень словника випливає, що такі поняття як „гра”, „забава”, „розвага” можна вважати синонімами, тобто поняття, що характеризують однаковий вид діяльності.

Щоб краще зрозуміти різницю змісту цих понять доцільно звернутися до низки тлумачних словників. Так, в „Етимологічному словнику української мови” слово „грати” споріднене з старослов’янським „играти”, давньоіндійським „ejati”— рухатися, індоєвропейським „aig” — різко рухатися.

В той же час, слово „бавити”, від якого походить „забава” споріднене із старослов’янським „обавити”—замовляти, заклинати. В „Словнику української мови” П.Білецького-Носенка слово „забава” пояснюється як „медление, помеха, препятствие”, а також „увеселение, удовольствие”. Таке ж розуміння цього поняття подається і в „Словнику староукраїнської мови” XIV-XV ст. Як бачимо, під грою розуміється швидка рухова діяльність, а під

забавою — повільна.

Отже, аналіз тлумачних словників показав, що в розуміннях того чи іншого слова прослідковуються певні особливості. Щоб визначити їх, доцільно проаналізувати зміст цих фізичних вправ.

Гра, як і будь-яка діяльність проводиться з певною метою, ціллю. Цільова установка і рухова діяльність її учасників визначається сюжетом (фабулою) гри. Сюжет — це задум (тема) та порядок рухових дій, що розкривають цей задум чи тему. Фабула — це стислий зміст рухової діяльності, в якій рухові дії подані у послідовному зв'язку. Відповідно до сюжету гри дитину вводять у певний образ, в певну роль, перебуваючи у якій вона має право виконувати одні рухові дії і не може виконувати інші.

Виконуючи ту чи іншу роль, дитина занурюється в світ фантазії, який дарує їй нові враження від уявної діяльності. І це захоплює дитину, сприяє задоволенню її біологічної природної потреби у постійній діяльності, у розвитку психічних функцій, у нових враженнях, в емоційному насиченні. Ось чому діти люблять бути котиками, мишками, зайчиками, вовками, мисливцями, космонавтами і т.д. Ось в чому полягає цілісність образу, ролі, а отже і сюжету.

Сюжет розкривається за допомогою правил. Правила – це положення, в яких відображається суть гри, співвідношення всіх її компонентів. Правила уточнюють права і обов'язки гравців, визначають способи ведення гри і облік результатів.

Слід наголосити, що результат гри завжди спрямований на перемогу, на виграш. Виграш є постійною складовою структури любой гри, а там де є виграш, де є прагнення перемоги, там є змагання. Отже, в основі гри лежить змагання яке здійснюється відповідно до сюжету гри і обумовлюється її правилами. Наявність змагання вимагає від гравців як найкраще виконувати рухові дії, стимулює їх мобілізувати всі свої можливості для досягнення перемоги, для виграшу. В процесі змагання дитина реалізує свою природну потребу в боротьбі, в основі якої лежить інстинкт самозбереження, що характерний для будь-якого організму і саме через це змагання приваблює дитину.

Слід відмітити, що змагання в гри є специфічним, оскільки дозволяє імпровізацію рухових дій для досягнення перемоги.

Імпровізація передбачає раптову зміну ситуації, необхідність проявляти гравцям творчу ініціативність рухових дій. Але така імпровізація обмежується правилами гри. Можливість імпровізувати урізноманітнює ігрову діяльність, задовольняє природну потребу дитини творити, потребу в нових враженнях. Імпровізація робить привабливим сам процес гри, а не лише її результат.

Отже, основними компонентами рухової діяльності в грі є сюжет, змагання та імпровізація, Всі вони разом з правилами, які їх обумовлюють і руховими діями, за допомогою яких реалізується, складають зміст гри. Всі ці компоненти присутні в дитячих іграх „День і ніч”, „Котик і мишка”, а також у спортивних іграх (футбол, волейбол, баскетбол та ін.).

Рухова діяльність, в якій відсутній один із перелічених компонентів не може вважатись грою. В зв'язку з цим, слід проаналізувати праці українських фахівців з фізичного виховання початку ХХ ст. Зокрема Т. Франко у своїй праці „Історія і теорія руханки” зробив спробу роз'єднати поняття „гра” та „забава”. На його думку, різниця між забавами і іграми є та, що останні трудніші і ходить при них про виграну між тим, як у забаві не виграє ніхто”. Таку ж відмінність між іграми та забавами можна спостерігати в працях І. Боберського. Отже у змісті забави відсутнім є змагання. Прикладом таких фізичних вправ є „Голочка-ниточка”, „Довга лоза” або „Чехарда”, а також хороводи. Від інших забав хороводи відрізняються пісенним супроводом рухових дій.

Ігрова діяльність дітей включає в себе різні протиборства, зокрема „Бій півнів”, „Бій цапів”, різноманітні перетягування. Аналіз показав, що в змісті цих фізичних вправ яскраво виражені змагання та імпровізація і немає сюжету, тобто порядку визначених дій. Тому такі вправи не можна зачислити до ігор, а слід класифікувати як єдиноборства (коли лише два суперника) чи протиборства (коли між собою протидіють групи).

Серед вправ ігрового характеру є й такі, зміст яких включає в себе сюжет і змагання та передбачає сюжет і імпровізацію рухових дій. В них перемагає той, хто краще виконав однакове завдання. До таких вправ слід віднести різноманітні змагання. Це можуть бути поодинокі змагання („Хто далі стрибне”, „Хто швидше добіжить”),

змагання в парах („Біг тачок”, „Триноги”), а також різноманітні естафети.

Якщо зміст забав, протиборств, змагань визначається наявністю двох компонентів змісту гри і відсутністю будь-якого одного, то зміст розваги передбачає наявність лише імпровізації і відсутність сюжету і змагання. Така ігрова діяльність дітей найчастіше спостерігається під час їх перебування на ігровому майданчику, коли діти то бігають, то стрибають, то гойдаються, то лазять. Всі рухові дії вони виконують в довільній послідовності, отримуючи задоволення лише від процесу ігрової діяльності.

Таким чином, вправи ігрового характеру відрізняються між собою наявністю чи відсутністю в їх змісті компонентів ігрової діяльності: сюжету, змагання, імпровізації.

Методи виховання — це способи педагогічних дій, за допомогою яких досягається засвоєння знань, умінь і навичок, а також розвиток пізнавальних і творчих здібностей людини. Прийом є частиною методу, його деталлю, що виявляється в окремих операціях мислення, моментах процесу засвоєння знань, формування вмінь і навичок.

Методи і прийоми навчання в народній педагогіці мають психолого-педагогічний вплив на особистість. До того ж вони дуже прості, легкі й загальнодоступні в застосуванні, розраховані на масове користування, а не тільки педагогами-професіоналами. Умовно їх можна поділити на чотири групи: наочні, словесні, практичні і ігрові. Наочний метод — це метод показу дітям явищ навколишньої дійсності. Використання його відповідає дидактичному принципу наочності, а застосування пов'язане насамперед із спостереженням. У повсякденному житті дитина вже змалку спостерігає за працею дорослих, вчинками людей.

Важливе значення в вихованні має також зразків певних речей (наприклад, технології певної рухливої гри, якоїсь конструкції), способів дії під час навчання фізкультурної вправи, танцю. Наочні методи використовуються в тісному зв'язку зі словом. Народна педагогіка розглядає слово як важливий засіб здобування знань. Вона за свою довговікову історію виробила цілий арсенал словесних методів виховання. До них належать бесіда, розповідь, опис, пояснення, читання, усна народна оповідальна (казки,

легенди, перекази, спогади, бувальщини), народна пісенна і народна повчальна творчість (прислів'я і приказки, притчі, заповіді, правила, сентенції, заборони).

Народна педагогіка бореться за те, щоб молодь не тільки мала знання, а й володіла відповідними вміннями і навичками, тобто вміла застосовувати здобуті знання на практиці, в трудовій діяльності. Особливої актуальності в зв'язку з цим у ній набули практичні методи навчання. Діти за вимогою дорослих виконують практичні завдання за зразком (чи за вказівкою). Зразок орієнтує, що слід зробити, а вказівка — як треба зробити. Найчастіше ці завдання відображають суть трудових обов'язків. Тому й практичні методи навчання в народній педагогіці в основному втілювалися в повсякденній праці.

Велику увагу народна педагогіка приділяє методам, які стимулюють виховний процес. До таких методів належать різноманітні ігри – дидактичні, рухливі, драматизовані, а також епізодичні ігрові прийоми. Всіх їх об'єднуємо в ігрову групу методів. Ця група методів у народній педагогіці представлена дуже щедро. У цьому нас легко може переконати навіть перелік народних дитячих рухливих ігор і забав: „У ворони”, „У вуха”, „Гуси-гуси, додому”, „Угльoga”, „Ударунки”, „У довгої лози”, „У дула”, „У джигут”, „У зайців”, „У ковіньки”, „У кавуна”, „У козла”, „У койструбки”, „У крамаря”, „У неба”, „У ножа”, „У палочки”, „У перепілки”, „У піжмурки”, „У сліпака”, „У сороки” та інші.

Як бачимо, народна педагогіка великого значення надає в вихованні дітей ігровим методам, як викликають у них інтерес до знань, розвивають допитливість і кмітливість, сприяють сенсорному вихованню, вселяють життєвий оптимізм и будять емоційне натхнення. Те, що в звичайній ситуації може бути нудним, тяжким і нецікавим, у грі стає легким і захоплюючим.

Форма виховання є важливим компонентом народної педагогіки. Вона наділена властивою тільки їй функцією. Якщо при визначенні змісту виховання народна дидактика прагне відповісти на запитання „що виховувати”, через принципи виховання зорієнтувати на вимоги до виховного процесу, в методах розкрити шляхи й способи виховання, то в формах вона відображає найраціональнішу організацію виховання.

Форми організації виховання в народній педагогіці визначаються її можливостями та умовами функціонування й органічно пов'язані із змістом, принципами й методами. Зокрема, народна педагогіка виділяє такі найпоширеніші форми виховання – „ланцюжком”, самовиховання, наставництво, похід, прогулянка, екскурсія, гурткове заняття. Форми виховання, як і його методи, в народній педагогіці склалися історично і зазнають у своєму розвитку змін.

В українській етнопедагогіці використовуються три форми організації виховання дітей: індивідуальна, групова й фронтальна (масова). До індивідуальних форм організації виховання відносимо догляд дорослих за дитиною, до групових — виховання дітей у сім'ї, участь дітей і молоді в об'єднаннях ровесників, до фронтальних — участь молоді в праці, додержання народних традицій, свят і обрядів. Кожна з цих форм може по-різному виявлятися на кожному етапі життя людини.

З моменту народження і до двох років життя домінує індивідуальна; форма виховного впливу на дитину. Діти з чотирьох років (як у селі, так і в місті) вже виявляють певний потяг до громадського життя. Вони об'єднуються в групи і разом проводять дозвілля. Така групова форма організації виховання стає дедалі активнішою. Приблизно з 7-8 років діти гуртуються, залежно від віку, в об'єднання ровесників, які можуть існувати аж до періоду дозрівання, коли молодь вливається в організовану громаду з її традиційним національним вираженням в Україні у формі дитячих забав, вечірок, вечорниць, досвіток, громадських спортивно-культурних дитячих та молодіжних організацій.

Основним критерієм, визначення рівня вихованості людини є її вчинки й поведінка („Оцінюй людину за її вчинками”, „На дерево дивись, як родить, а на людину — як робить”). Про того, хто говорить одне, а робить інше, в народі осудливо кажуть: „Говорить вздовж, а живе впоперек”. Яскравим підтвердженням схильності оцінювати вихованість людини насамперед за її поведінкою може бути, наприклад, українська народна казка „Сім дочок”.

Вправління і привчання займають у народному вихованні одне з чільних місць. Вони є своєрідною „гімнастикою поведінки” дітей і реалізуються через застосування різноманітних прийомів:

вимоги, показу, тренування, нагадування, контролю й самоконтролю. Вимога допомагає вихованцеві збагнути суть і насушність потреби в звичаях і манерах поведінки. У народній педагогіці вони виражаються по-різному: у цікавій розповіді про повчальний факт з життя людей, у мудрій пораді старших, в афоризмові („Не будь у людях примітний, а будь вдома привітний”) і заповіді („Не кради”). Вимоги у формі наказу чи погроз у практиці народного виховання трапляються дуже рідко.

Приєм показу відзначається високою дійовістю, тому що виражається у демонструванні живого, наочного взірця й пробуджує емоційні переживання („Якщо він може, чому я не можу?”). Саме на це розраховують вихователі, коли кажуть підліткові: „Подивись, як гарно бавить свого молодшого братика ця дівчинка”. Або: „Я тобі зараз покажу, як треба ввічливо запрошувати дівчину до танцю”. Щоб та чи інша дія, наприклад, манера вітатися, закріпилась і стала звичкою, не обійтися без нагадування. Щоправда, постійні нагадування, та ще в категоричній формі, можуть набриднути й не дати бажаного результату. А тому їх роблять делікатно й часто-густо в жартівливій формі.

Народна педагогіка обстоює довірливе ставлення до людини, що не виключає контролю дорослих за поведінкою дитини („Довіряй, але перевіряй!”). Контроль може бути різний: педантично-в'їдливі користі не дає; доброзичливий і мудрий сприймається з вдячністю, бо допомагає виявляти і долати труднощі, спонукає до самовдосконалення і самоконтролю („Найкращий контроль — власна совість”).

Режим, тобто розумний і чіткий розпорядок життя і діяльності дитини, народна педагогіка розглядає як один з дійових методів виховання, важливий чинник формування звичок. У практиці народного виховання режим формується на основі укладу життя трудової родини в селі чи в місті, з урахуванням віку й статі дитини, пори року й навіть дня — будень, неділя чи свято. Широко застосовуються у народі такі дійові методи виховання, як виконання різних доручень і обов'язків, дитячі ігри та забави.

До виконання різних доручень дітьми практика народного виховання вдається досить часто. Обов'язки дітей впливають із потреб трудової сім'ї. І доручення вдома вони одержують

найчастіше від батьків. Щоденне їх виконання змалку дисциплінує дитину, формує почуття відповідальності, вчить раціональному використанню часу, будить ініціативу, гартує характер і виробляє вольові якості, привчає долати труднощі й закінчувати розпочату справу („Кінець діло хвалить”).

Успішне виконання доручення дарує дитині радість успіху, особливо, коли це оцінив хтось з авторитетних людей — батько чи мати, дідусь чи бабуся. Доручення визначають відповідно до віку і статі дитини з поступовим їх ускладненням, коло їх досить широке. Наприклад, сільські і міські діти виконують різну хатню роботу, бавлять немовлят, допомагають батькам у праці. Чим старшими стають діти, тим складнішають доручення. Інколи доручення чи обов'язки не до вподоби дитині (вони й не можуть бути завжди тільки приємними). Тому треба привчити дітей виконувати і те, що неприємне, важке, але необхідне.

Серед методів формування суспільної поведінки дітей особлива роль належить дитячій грі. Постійним супутником дитячої гри є іграшка – відтворення у тій чи іншій спрощеній формі предмет з життя людей.

Виховна сила народної педагогіки полягає ще й у тому, що вона спонукує до правильної дії, спрямовує на додержання норм поведінки. Народна педагогіка виробила розгалужену систему різноманітних стимулюючих методів: вимога, суспільна думка, орієнтація на очікувану радість, змагання, напучення, заборона, застереження, навіювання, заохочення, покарання.

Вихователь має бути людиною вимогливою. Ігнорування вимогливості у вихованні призводить до сумних наслідків („Хто дітям потає, той сам плаче”). Під вимогою у народі прийнято розуміти побажання або прохання, висловлене так, що не припускає заперечення. Це здебільшого стосується загальноприйнятих норм і правил поведінки.

Кожна дитина не тільки прагне наслідувати дорослих, а й мріє якнайшвидше вирости. Цей природний потяг до очікуваних приємних змін народна педагогіка вміє використовувати. Орієнтування на майбутню перспективу („будеш слухняним, поїдеш зі мною до міста”, „як одужаєш, зможеш у річці купатися”, „підростеш – підеш до школи”) не тільки викликає настрій

радісного очікування, а й вселяє відчуття життєвого оптимізму, мобілізує усі сили на досягнення мети, здійснення добрих учинків.

Головний обов'язок народних вихователів — мудро застерегти людину від необачного кроку. Всі знають, що краще запобігти лиху, ніж виправляти його наслідки. Цьому завданню підпорядковані такі методи виховання, як напучення, застереження і заборона. Напучувати в народному розумінні означає давати поради, настанови, навчати чого-небудь, формувати позитивні навички. Застерегти – це заздалегідь попередити когось про щось небезпечне, небажане, оберігати від кого-небудь або чого-небудь, запобігати чомусь поганому. Суть заборони полягає у наказі не робити чогось.

Серед методів стимулювання позитивної поведінки популярністю користується навіювання, основне призначення якого збуджувати певний настрій, психологічний стан, прищеплювати певні почуття. Цей метод у народній педагогіці виражений досить своєрідно й оригінально, позначений рисами народної кмітливості й винахідливості, елементами казковості, вигадки, які дуже любляють діти. Та й за змістом народні навіювання дуже різноманітні: „Не їж зелених слив, бо в череві жаби виростуть”, „Не руйнуй пташиних гнізд, бо осліпнеш” тощо. У народі подібних навіювань надзвичайно багато. Наведемо приклад народних навіювань, спрямованих на виховання культури поведінки за столом: „Не сідай за кут стола, бо не одружишся”, „Коли їси, то не співай, бо матимеш дурного чоловіка (дурну жінку)”, „Не об'їдайся медом, бо пупцем потече”, „Не їж у шапці, бо твоя жінка матиме дурного чоловіка”, „Коли сидиш, то не дригай ногами, бо чорта колишеш”, „Не облизуй макогін, бо швидко полисієш”, „Не сьорбай і не клацай ложкою по зубах, бо будеш мати заїди”, „Не об'їдайся сиру, бо скоро буде твоя голова сива”.

Народна педагогіка передбачає застосування заохочень і покарань у вихованні. Під заохоченням вона розуміє спонування певними засобами до дії. Найпоширенішими видами заохочень є схвалення вчинку, подяка, нагорода, ласкавий погляд, усмішка. Заохочення дітей старшими, авторитетними людьми має велике значення. Воно закріплює позитивні навички й стимулює до кращої поведінки, вселяє здоровий життєвий оптимізм, зміцнює віру у власні сили й можливості, породжує бадьорість, новий і приплив

енергії, гарний настрій і готовність до праці, загострює почуття відповідальності й власної гідності, сприяє створенню добрих взаємин між вихователями і вихованцями.

Не обходиться народна педагогіка без покарань. З погляду педагогічного це метод негативної оцінки вчинків або дій вихованця з метою їх викорінення. Основне призначення покарання полягає в тому, щоб породити у винуватця неприємні переживання, гіркоту вини й сорому за поганий учинок, бажання більше його ніколи не повторювати. Найчастіше застосовуються такі види покарань, як зауваження, репліка, осуд. Зауваження — це коротко висловлене судження, міркування з приводу чого-небудь. Осуд — виявлення негативного, несхвального ставлення до чогось. Осудливі зауваження, як правило, супроводжуються розкриттям негативних наслідків поганого вчинку.

З покаранням тісно пов'язаний метод природних наслідків, які логічно випливають з учинків дитини (насмів — прибори, образив — попроси пробачення, кинув — підніми тощо). Покарання може виражатися й у формі докору, а також в тимчасовому обмеженні окремих прав дитини — позбавлення права на розвагу чи улюблене заняття, наказ стати в куток, усунення від якоїсь важливої для сім'ї діяльності.

Справжній успіх у вихованні приходить тоді, коли воно спирається на самовиховання, зливається з ним. Народні педагоги вважають, що все, чого людина досягає у житті, значною мірою приходить завдяки самовихованню. Емпіричним шляхом, на основі багатьох спостережень, вони дійшли цілком об'єктивного висновку, що рівень виховання значно знижується, якщо той, кого виховують, не бачить і не хоче розуміти своїх недоліків, не прагне їх позбутися, тобто уникає самовиховання.

До самовиховання дитину залучають змалку, дбаючи про формування потреби в ньому через розвиток самосвідомості, гартування волі, прищеплення позитивних ідеалів, прагнення до самостійності, соціальне цінних видів діяльності, ініціативності, виконання громадських обов'язків. Форми самовдосконалення узгоджуються з віковим та індивідуальним розвитком особистості. Вони різноманітні й виражаються загалом у вигляді пристосування, наслідування, орієнтації на дорослих, ровесників, старших

товаришів, друзів, народних героїв.

Народна педагогіка вимагає, щоб батьки, піклуючись про фізичний розвиток дитини, всіляко заохочували її до рухів. Чим більше дитина рухається, тим краще росте і розвивається („Як дитина бігає і грається, то їй здоров'я усміхається”). Коли дитя швидко росте і міцніє, то батьки відзначають: „Росте, як каченя на воді”, „Росте, як на дріжджах”.

Найпоширенішим, найдійовішим, загальнодоступним засобом фізичного виховання дітей у народній педагогіці є оздоровчі сили природи — сонячні промені, свіже повітря і вода. Народна педагогіка всіляко заохочує перебування дітей на свіжому повітрі, сонці. Велика користь сонячного світла була помічена дуже давно. Великі цілющі властивості сонця (ярила) широко використовували ще давні слов'яни, в яких побутував звичай винесення хворих з хатин під прямі або розсіяні промені сонця. Сонячне світло зміцнює здоров'я, сприяє нормальному розвитку організму.

У сім'ї дорослі прищеплюють дітям елементарні гігієнічні навички, вимагаючи, щоб вони щодня вмивалися, тримали в чистоті тіло, одяг і взуття, постіль, житло, а під час харчування добре пережовували їжу. Дітей систематично купають, До купання вдаються вже на другий чи третій день народження немовляти. Воно має медико-профілактичне значення („щоб дитина чистенька і пахуча була”). На Україні поширився звичай класти в першу купіль новонародженого різні ароматичні квіти і трави, насамперед любисток, руту, м'яту, висловлюючи маляті різні добрі побажання.

Так, у купіль хлопчика клали любисток („щоб любили”), гілочку дуба („щоб був міцний, як дуб”), а також барвінок, тую („щоб довго жило”), чорнобривець („щоб був чорнобривий”), а в купіль дівчинки — ромашку („щоб рум'яна була”), калину („щоб красна була”), гілочку вишні („щоб гарна була”), любисток („щоб люб'язна була”) чи яблуко („щоб була червоненька”) тощо.

Зрозуміло, що, підрісши, діти вже купаються самі: влітку — в річці, озері чи ставку, взимку чи в холодну погоду — вдома в дерев'яному цебрику, кориті чи ванні, використовуючи мило (раніше замість мила, яке було дорогим, часто використовували золу). Схвально відгукується народна педагогіка й про лазню і парильню

як оздоровчі засоби („Хто лазню знає, той хвороб не має”), відомі ще з далекого минулого. Вода здавна в багатьох народів є символом чистоти й здоров'я. Одне з доброзичливих народних побажань так і гласить: „Будь здоровий, як вода”. Ще й досі в деяких сім'ях зберігся звичай випускати малих дітей голими під зливний теплий літній дощ з надією, що діти після цього краще ростуть. Діти влітку вчать ловити рибу, печерувати раків. Одяг у гарячу пору носять простий, льняний і шиють його так, щоб до тіла був широкий доступ сонця й повітря. У теплу пору року дітей у селі привчають ходити босоніж.

Багатовіковий народний досвід переконав, що ходіння по землі босоніж влітку — прекрасний спосіб гартування людського організму, надійний засіб запобігання плоскостопості. Між іншим, діти охоче бігають босоніж, вбачаючи в цьому якусь особливу принадність. Слід зазначити, що цю давню традицію народної педагогіки, тепер дещо призабуту, палко підтримував видатний педагог В.О.Сухомлинський. Так, у своїй відомій книжці «Серце віддаю дітям» він розповідає про те, як теперішні сільські діти-шестилітки прийшли першого дня до школи: „Майже всі діти святково вдягнені, в новеньких черевичках. Це мене занепокоїло: сільські діти з давніх-давен звикли в жаркі дні ходити босоніж, це прекрасне фізичне загартування, кращий засіб запобігання простудним захворюванням. Чому ж батьки намагаються захистити дитячі ніжки від землі, вранішньої роси й гарячої розпеченої сонцем землі? Все це вони роблять з добрих намірів, а виходить погано: з кожним роком усе більше сільських дітей взимку хворіють на грип, ангіну, коклюш. А треба так виховувати дітей, щоб вони не боялися ні спеки, ні холоду”.

Тому, ведучи своїх учнів у школу «під блакитним небом, на зеленій травичці, під гіллястою грушею, на винограднику, на зеленому лузі», Василь Олександрович запропонував: „Скиньмо ось тут черевички й підемо босоніж, як ви звикли ходити раніше.— Діти радісно защебетали; їм незвично, навіть незручно ходити в жарку погоду в черевичках.— А завтра приходьте босоніж, у нашій школі це буде найкраще”. Дуже добре, якщо діти люблять улітку бігати босоніж наввипередки.

Народна педагогіка знає немало ігор, які сприяють фізичному

розвитку дітей: „гуси-лебеді”, „піжмурки”, „третій зайвий”, „мисливці і качки”, „квач”, „курки”, „естафета” та інші. Поставлена мета в них досягається через різноманітні рухи: ходьбу, стрибки, біг, кидання чи перенесення предметів. Рухливі і спортивні ігри виховують силу, спритність, витривалість, відвагу, рішучість, ініціативу, товариську взаємовиручку, привчають долати психічні й фізичні навантаження, гартують організм, створюють у дітей бадьорий і веселий настрій.

Спортивні поєдинки дуже захоплюють молодь. У них беруть участь не тільки діти, а й дорослі. На Україні рідко які свята обходяться без силових змагань та різних випробувань. Кожний старається змалку навчитися плавати. Там, де є річка, озеро чи ставок, плавати й пірнати повинні вміти всі діти. А коли хлопці пасуть корів десь на вигоні, то граються м'ячем, влаштовують такі ігри, як „свинка” та інші. Добре сприяють фізичному загартуванню їзда на самокаті чи велосипеді, плавання на човнах, а також їзда верхи на коні.

Діти охоче вчаться стріляти з лука, стрибати в довжину і ширину через різні природні перепони — струмки, рівчаки, а також через скакалку, спритно лазити по деревах, піднімати тягар, боротися, далеко кидати якийсь предмет, у тому числі й камінчики в річці так, щоб вони підстрибували по водяному плесі, бігти за обручем чи паперовим вітряком, котити дерев'яні коліщата, запускати до хмар паперового змія, монтувати водяний млин.

Якщо батьки дуже зайняті роботою, то спортивні ігри й розваги діти організують самі, без дорослих. Великою радістю для дитини є гра в сніжки, ліплення снігової баби, катання на санках, лижах і ковзанах. У забезпеченні фізичного виховання дітей у сім'ї велику роль відіграють батьки. Саме вони є прикладом для своїх дітей у ставленні до фізичної культури.

Прекрасна традиція зародилась і поширилась у сім'ї, коли і мати, і батько самі вранці роблять ранкову зарядку й залучають до неї дітей, катаються разом з ними на лижах і велосипедах, беруть участь у походах і прогулянках. У таких сім'ях, як правило, цікавляться успіхами своїх дітей на уроках фізкультури, заохочують їх до занять спортом у дитячо-юнацьких спортивних школах.

Важливим чинником, який визначає характер виховання

дітей у сім'ї, звичайно, є праця. Народна педагогіка справедливо вважає, що сила й витривалість виявляються і розвиваються насамперед у праці („Без діла сидіти, то можна й одубіти”). Який би то силач не був, але якщо він цурається праці, то його сила нічого не варта. Про такого в народі кажуть: „Їсть, п'є та байдики б'є”, „В роботі „ох”, а їсть за трьох”. Життя трудової сім'ї завжди спрямовує зусилля дитини в русло праці.

До відкриття раціональних засобів фізичного виховання, як і інших його напрямів, народна педагогіка йшла емпіричним шляхом, через спроби й помилки, Геніальне і бездарне уживалося в педагогічній творчості, як воно часом уживається в пошуку науковому. Тому не все в народній педагогіці є прогресивним. Це стосується, зокрема, тугого сповивання немовлят, щоб „дитина росла струнка, мала рівненькі ручки й ніжки”, попереднє розжовування їжі матір'ю при годуванні дитини, вдавання до ворожок і шептунів при захворюванні дитини.

Заради справедливості зазначимо, що сам народ до таких негативних моментів у вихованні, хоч і в якийсь час поширених, ставиться критично. „Ворожка — на той світ доріжка”,— застерігає народна мудрість тих, хто при захворюванні вертається за лікарською допомогою до чаклунів. Етно-педагогіка розкриває справжню причину хвороб. Люди часто хворіють, бо „глядіться не вміють”, і радить при лікуванні покладатися на природні можливості нашого організму („Сон — найкращі ліки”, „Виспишся — помолодшаєш”).

У підході до фізичного виховання родинна етнопедагогіка спиралась на раціональне зерно народної медицини, в основі якої лежав нагромаджений протягом віків народний досвід, відкриті народом ефективні засоби й прийоми лікування, які передавались з покоління в покоління.

Однією з характерних рис народної практики фізичного виховання було її профілактичне спрямування, застереження батьків від можливих промахів. Так, народна педагогіка стежить за тим, щоб у шлюб не вступали люди з кровними зв'язками, що шкідливо позначається на потомстві або взагалі призводить до бездітності. З таких самих міркувань осуджуються і занадто ранні шлюби. „То дуже погано, коли діти дітей родять”,— кажуть у народі. Народна

педагогіка різко виступає проти куріння („Хто цигарки палить, той у гріб спішить”), пияцтва („Горілка з ніг людей збиває”, „Від нива болить спина, від горілки — серце”), статевої розпусти („У гуляки діти вовкулаки”, „Розпусник гуляє — гнилу душу має”) та інших шкідливих явищ, які згубно впливають на здоров'я дітей та родинні взаємини.

З метою здійснення нормального фізичного розвитку дитини етнопедагогіка звертала увагу на необхідність додержання режиму дня, харчування та сну, рівномірного чергування роботи й відпочинку.

Доповідь на тему «Характеристика, організація і методика проведення рухливих ігор» - Фунтікова Н. О., асистент

Характеристика рухливих ігор

Рухливі ігри – різновид ігрової діяльності. Їх основу становлять творчі, активні рухові дії, мотивовані сюжетом (темою, ідеєю) гри, частково обмежені правилами, ці дії зумовлені мінливими ігровими обставинами, а також спрямованістю на подолання поставленої мети.

Рухливими називають ігри, змістом яких є різноманітні види бігу, стрибків, метань та інших рухів. Для рухливих ігор характерні активність і самостійність гравців, колективізм дій і безперервна зміна умов діяльності. Дії гравців підпорядковані правилам гри, які регламентують їхню поведінку і стосунки, полегшують вибір тактики дій і керівництво грою.

Виділяють дві основні групи ігор:

1. Некомандні.
2. Командні.

Але крім них, є ще невелика група проміжних ігор – перехідних.

Некомандні ігри поділяють на:

1. Ігри з ведучими.
2. Ігри без ведучих.

А до командних належать два основні види:

1. Ігри з одночасною участю гравців по черзі (естафети).

Командні ігри розрізняють також за ознаками поєдинку гравців. Бувають ігри, де гравці не вступають у боротьбу із суперником, а в інших, навпаки, активно ведуть боротьбу з ним.

В основу докладнішої класифікації ігор покладено рухові дії.

Розрізняють такі ігри:

- ігри імітаційні;
- ігри з перебіганням;
- ігри з подоланням перешкод;
- ігри з м'ячем;
- ігри з палицями та іншими предметами;
- ігри з орієнтуванням.

Дуже специфічні та складні ігри на місцевості, для проведення яких необхідна спеціальна підготовка.

У сучасних умовах дедалі частіше використовуються різноманітні підготовчі ігри. Спрощений зміст їх дає дітям змогу ознайомитися з такими спортивними іграми як баскетбол, волейбол, теніс та інші.

Кожна гра, яку педагог обирає для фізичного виховання дітей, повинна обов'язково сприяти розв'язанню освітніх, виховних та оздоровчих завдань.

Освітнє значення ігор дуже різноманітне. Систематичне їх застосування поширює рухові можливості й забезпечує повноцінне засвоєння життєво важливих рухів – бігу, стрибків, метання. В ігрових умовах ці рухи перетворюються в уміння.

Одночасно вдосконалюються сприймання і реагування – якості, дуже важливі в повсякденному житті. Крім цього розвивається здатність аналізувати і приймати рішення що, в свою чергу, позитивно впливає на формування розумових процесів.

Виховне значення ігор пов'язане з характером рухової діяльності, яка проходить у мінливих умовах і при активній співдружності гравців. Зміст гри – це боротьба з перешкодами, які постійно виникають. За таких умов правильне керівництво поведінкою гравців сприяє вихованню морально-вольових якостей. Серед них найактивніше формуються колективізм, дисциплінованість, організованість, ініціативність, рішучість, сміливість, наполегливість.

Надзвичайно велике оздоровче значення ігор. Ігри переважно проводяться на свіжому повітрі. Різноманітна активна рухова діяльність завжди супроводжується позитивними емоціями.

Вибір гри визначається конкретними завданнями та умовами її проведення. Для кожної вікової групи характерні свої особливості вибору й методика проведення гри.

Так, діти молодшого шкільного віку, хоч і дуже рухливі, проте ще не підготовлені до тривалих навантажень. Тому для них рекомендується обирати не дуже тривалі ігри, які обов'язково мають перериватися паузами для відпочинку.

Учні 1-2 класів більше захоплюють ігри імітаційні, сюжетного характеру. Дії в колективі для них складні, їм більше

подобаються ігри з перебіганнями, стрибками, ловінням і киданням м'ячів та різних предметів.

В учнів 3-4 класу спостерігається значний розвиток координаційних можливостей. Зростають сила, швидкість, спритність і витривалість, вдосконалюються управління своїм тілом і пристосованість організму до фізичного навантаження. Діти цього віку вже грають в складні за змістом ігри. Завдяки розвитку оперативного мислення вони можуть розв'язувати більш складні тематичні завдання. Це має особливе значення, бо в цьому віці дітей починають цікавити ігри, де змагаються вже не окремі учасники, а цілі колективи.

Рухливі ігри дітей цього віку тривалі та інтенсивні, з більш суворим додержуванням правил гри. Слід сказати також і про постійність дітей у виборі ігор.

Організація і методика проведення рухливих ігор. Рухливі ігри під музику.

Більшість рухливих ігор має широкий віковий діапазон: вони доступні та корисні дітям різних вікових груп. Найбільша близькість тієї чи іншої гри даному віку обумовлюється ступенем доступності її змісту і конкретними завданнями до спільних ігрових дій.

Відповідність рухливої гри силам, здібностям і інтересам дітей різного віку в більшості залежить від методики її проведення.

Отже, при виборі рухливих ігор необхідно враховувати специфіку відповідного віку учнів 1-8 класів.

Характерною особливістю учнів молодших класів є її велика рухова активність. Але діти швидко втомлюються від одноманітних рухів і статистичних положень, хоч здатні до тривалої гри при частій зміні різноманітних рухів. Якщо гра не відповідає можливостям учнів, вона перестає цікавити дітей і робитися для них нудною.

З учнями 1-2 класів проводяться переважно сюжетні ігри з нескладними правилами, де немає розподілу на групи, команди; рухи тут побудовані на наслідуванні тварин та птахів. Але і в цьому віці дітям цікаві і доступні нескладні ігри з елементами змагань, де

гравці діляться на кілька команд (“Передача м’яча”, “Горобці”, “Гонка м’ячів”).

Ігри, які використовуються в 1-2 класах, розвивають і вдосконалюють основні рухи та поширюють руховий досвід дітей. Це в основному ігри з бігом, стрибками, метанням в ціль і на дальність, з подоланням невеликих перешкод, з правилами з рівноваги тощо.

З учнями 3-4 класів проводяться більш складні ігри. Дітей цього віку приваблює гра з розподілом колективу гравців на групи, кожна з яких намагається перемогти (“День і ніч”, “Швидко по місцях”, “Піонербол”).

Тут повторюються ігри, що вивчались в 1- 2 класах, але не втратили своєї цікавості і легко варіюються з новими завданнями, з включенням у гру кількох ведучих (“Гуси-лебеді”, “Вовк у канаві”, “Стрибки по купинах”). В іграх для 3-4 класу вимоги підвищуються, зокрема щодо точності їх виконання.

В кінці цього вікового періоду дітей починають особливо цікавити ігри, які потребують розв’язування досить складних рухових завдань, виявлення певних умінь та навичок у виконанні деяких технічних прийомів спортивних ігор.

Рухливі ігри слід добирати такі, що виховують в учнів високі морально-вольові якості, зміцнюють здоров’я, сприяють правильному фізичному розвитку.

Важлива умова ігрової діяльності – розуміння змісту і правил гри. Пояснення їх можна доповнити показом окремих прийомів і дій. У разі потреби гру зупиняють для додаткового пояснення або для виправлення помилок, що їх допускають гравці.

Підготовка і проведення рухливих ігор починається з вибору гри. Вибір гри залежить від кількісного складу дітей. Найбільш доцільно ігри проводити з 25-30 учнями.

Вибираючи гру, керуються формою заняття.

Добираючи ігри, необхідно додержуватися відомого в педагогіці правила поступового переходу від легкого до важкого. Для того, щоб визначити ступінь трудності ігор, враховується кількість елементів, які входять в ту чи іншу гру. Ігри, які складаються з меншої кількості елементів і в яких немає розподілу на команди, вважаються меншими.

Розрізняють ігри, в яких увагу зосереджують на одній дії та ігри, в яких увага спрямована на багато дій. Вправи, які вимагають тривалої односторонньої уваги, вважаються більш стомлюючими.

Стрибучість розвивається за допомогою ігор, пов'язаних із стрибками, діставанням м'яча в польоті тощо. Для розвитку сили слід проводити ігри з метанням.

Насамперед потрібно правильно розмістити гравців й обрати місце для пояснення гри, призначити ведучих і розподілити гравців на команди. Дуже відповідальна роль ведучого. Якщо він млявий або некітливий, то не зможе спонукати гравців до активних дій. Тому ведучого призначає керівник або гравці.

У шкільній програмі більшість рухливих ігор командного характеру. Звичайно, гра цікавіша тоді, коли команди рівноцінні. Керівник може скласти їх так:

- за рахунком у шерензі. Гравці розраховуються по 2 або 3. Учасників шерензі стоять на зріст, хлопчики й дівчатка – на різних флангах;
- перешиковуванням під час руху;
- за розсудом керівника, якщо він добре знає сили учасників;
- за вибором капітанів, які по черзі добирають собі гравців, викликаючи їх з шеренги;
- формуванням у класі постійних команд.

Зміст складної гри краще пояснювати в кілька етапів:

1. Ознайомлення з грою.
2. Вивчення гри.
3. Внесення змін до змісту і правил гри.

Рухлива гра, яка проводиться з музичним супроводом, викликає у дітей більший інтерес й проходить значно жвавіше. Музика піднімає настрій дитини, вимагає її рухатися енергійніше, красиво, відповідно до характеру і форми музичного твору.

Добираючи музику до гри, потрібно враховувати вік дітей, особливості сприймання, рівень музичної підготовленості, а також анатомо-фізіологічні можливості рухового апарату. Кожний рух у грі має своєрідний характер, тому важливо знайти для нього музичний супровід. Наприклад, біг, стрибки на місці потребують легкої, бадьорої музики; плавні рухи руками, повільна ходьба – наспівної, спокійної.

Музичні твори для ходьби та бігу в різному темпі, підскоків, стрибків підбирають яскраві, виразні, з чітким фразуванням контрастного характеру. Не можна довільно змінювати темп музики, підстроювати його під рухи дітей, доповнювати акорди. Це порушує характер музики, негативно впливає на її правильне сприйняття. У рухливій грі основна роль відводиться руховим завданням, і музика повинна сприяти їх виконанню. В іграх, складених вправ, що виконуються в індивідуальному темпі, а також в іграх естафетного характеру – музика займає.

В усіх вікових групах завдяки музиці підвищується рухова активність учнів.

Рухова гра з музичним супроводом ефективніше сприяє формуванню правильної постави, координації рухів та їх удосконаленню. Радіючи музиці та відчуваючи красу своїх рухів, дитина емоційно збагачується, переживає піднесення, стає життєрадісною.

Перед тим як розпочати гру, дітям дають прослухати музичний твір, щоб вони зрозуміли його зміст, звертають їхню увагу на характер твору та на яскраві засоби музичної виразності, що відбиваються в руках.

Рухливі ігри на уроках фізичного виховання

Рухливі ігри на уроках фізичного виховання посідають значне місце, особливо в 1-4 класах.

Рухливі ігри на уроках фізичної культури використовуються для розв'язання освітніх, виховних і оздоровчих завдань у відповідності з вимогами програми.

Вибір гри залежить від педагогічних завдань даного уроку. За своїм змістом і навантаженням гра повинна відповідати матеріалу, який проходить на уроці. Після вправ, які потребують складної координації і напруження уваги, слід застосовувати ігри, які не потребують концентрованої уваги, з рухами середньої та малої інтенсивності. Не рекомендується після ігор з бігом та стрибками

проводити вправи, які потребують точних рухів і збереження рівноваги.

В залежності від завдань і характеру гри, її фізіологічного та емоційного навантаження, складу учнів, вона може бути включена в усі частини уроку.

У підготовчій частині уроку можна проводити ігри невеликої рухливості і складності, які сприяють зосередженню уваги учнів. Найбільш характерними видами рухів для цих ігор є ходьба і біг з нескладними додатковими завданнями (“До своїх прапорців”, “Слухай сигнал”, “Швидко по місцях”).

Не рекомендується проводити у підготовчій частині ігри великої рухливості, тому що значне збудження, викликане ними на початку уроку, може негативно вплинути на дисципліну учнів та на наступний хід уроку.

В основній частині уроку застосовуються ігри з бігом на швидкість, витривалість, з подоланням перешкод, метанням, стрибками та іншими видами рухів, які потребують великої рухливості.

Педагогічні завдання, що стоять перед іграми в основній частині уроку, різні: сприяти засвоєнню і удосконаленню техніки рухів, наприклад, передачі і ловіння м'яча, розвитку фізичних якостей, удосконаленню окремих елементів техніки і тактики спортивних ігор.

У заключній частині уроку слід використовувати ігри незначної та середньої рухливості з простими рухами, правилами та організацією. Вони повинні сприяти активному відпочинку після інтенсивного навантаження в основній частині уроку і завершенню його з добрим, піднесеним настроєм дітей. До таких ігор відносяться: “Відгадай чий голосок”, “Хто підходив”, “Клас, струнко!” .

Щоб ефективно використати рухливі ігри для всебічного фізичного розвитку учнів, їх необхідно планувати на уроках фізичної культури в 1-8 класах протягом усього навчального року,

враховуючи пору року і завдання, що стоять перед учителем у кожній навчальній чверті.

При плануванні навчального матеріалу слід керуватись переліком ігор, що визначені програмою з фізичної культури конкретно для кожного класу. На початку I чверті треба планувати більш легкі ігри за видами рухів, правилами та взаємовідносинами гравців. Нові ігри розучуються наприкінці I, II, III чвертях. У IV чверті закріплюються та ускладнюються ігри, в які учні грали протягом навчального року.

У кожній чверті заняття іграми повинні допомагати закріпленню раніше пройденого навчального матеріалу і сприяти кращому засвоєнню фізичних вправ.

Починаючи з 4 класу, в I та IV чвертях основним навчальним матеріалом є легкоатлетичні вправи і спортивні ігри. В зв'язку з цим слід планувати рухливі ігри, що сприяють удосконаленню і закріпленню деяких легкоатлетичних вправ та елементів спортивних ігор. У цей період проводять ігри з бігом на швидкість, стрибками, подоланням перешкод, метанням і ловінням м'яча.

Інвентар для проведення рухливих ігор

Інвентар для рухливих ігор можна виготовити силами учнів у шкільних майстернях або вдома за завданням вчителя. Він має бути доброякісним і в достатній кількості, за вагою і розміром відповідати силі і віку гравців.

Зберігати інвентар слід у належному порядку. Для цього бажано виділити місце у шафі, де зберігається дрібний гімнастичний інвентар.

Скакалки виготовляються з мотузки, круглої гуми або пластика діаметром 6-8 мм, ручки до них – з дерева. Крізь поздовжній наскрізний отвір ручок пропускається віршовка або гума, кінці якої зав'язуються вузлом. Розміри скакалок різні: коротка – 2-2,5 м, довга – 4-5 м.

Кольорові стрічки виготовляються з кольорового матеріалу розміром 100 x 8 мм; краї стрічки підгортають і обливають. Стрічки гравці пов'язують на пояс або через плече.

Мішечки з піском роблять з міцної тканини формою 10 x 10 см; наповнюють їх сухим піском і вільний кінець зашивають. Вага мішечка від 150 до 300 г.

Мішень для метань у ціль виготовляють з фанерного листа розміром 1 x 1 м. На середині вирізають колоподібний отвір діаметром 40 см. Щит закріплюють на стінці так, щоб його верхній кінець знаходився на висоті 2 м від підлоги.

Гімнастичні палиці роблять з ясена, дуба, берези або дюралевих трубок; довжина їх —100-110 см, діаметр — 3 см. Кінці палиць треба закруглити.

Естафетні палички виготовляються з м'якого дерева; довжина — 30 см ,а діаметр — 1-2 см.

Для кольорових прапорців роблять з дерева палички довжиною 35 см і діаметром 2,5 см. До них прикріплюють прапорці, які виготовляють з різнокольорової тканини розміром 25 x 20 см.

Канат для перетягування має довжину 15-20 м, діаметр — 4-5 см. На середині його закріплюється кольорова стрічка.

Набивні м'ячі виготовляють з товстої, міцної тканин. Спочатку шиють покришку у вигляді круглого мішка, потім набивають її сухою тирсою і зашивають. Вага їх — 1 кг, діаметр — 65 см.

Схема аналізу рухливої гри

1. Назва гри, її зміст, відповідність віку дітей.
2. Організація дітей до гри, пояснення правил, опора на досвід.
3. Керівництво грою дітей з боку вихователя:
 - а) чіткість вказівок;
 - б) використання прикладів, атрибутів;
 - в) слідкування за дозуванням рухів, осанкою дітей;
 - г) заохочення, активізація усіх дітей у грі.

4. Здійснення виховних завдань у грі.
5. Підсумки гри:
 - а) аналіз виконання дітьми правил;
 - б) загальний рівень проведеної гри;
 - в) оцінка участі дітей у грі.

Варіантність рухливих ігор та їх ускладнення

Існують різні варіанти рухливих ігор. Варіантність дає змогу використовувати їх найдоцільніше, враховуючи підготовленість дітей. Рухливі ігри можна поступово ускладнювати, але послідовність дій та епізодів залишається при цьому постійною. Правда, зміни мають бути завжди обумовлені. Можна, наприклад, ускладнити рухові завдання, збільшуючи відстань, або змінити форму побудови гри. Можливі також зміни темпу руху, збільшення кількості “ловіток”, кількості дітей у підгрупі, ускладнення правил. Наприклад, спочатку усі біжать і займають будь-яке місце, а потім тільки певне. Інший приклад: в одному варіанті діти допомагають вихователю ловити “мишей”; у другому, більш складному, самостійно виконувати роль “кішки”. Ускладнюються і взаємовідносини між гравцями: спочатку діти просто бігають, а потім тікають від того, хто ловить(“Ловітки”, “Ловітки із стрічечками”, “Ловітки навприсядки”, “Не лишайся на підлозі”).

До складання нових варіантів гри можна залучати самих дітей, особливо в старших групах.

Характеристика народних ігор

Народні ігри створені народом так само, як казки, приказки, загадки, вони передаються з покоління в покоління. В їх змісті відбито національну психологію кожного народу: “У всіх народів існує чималий запас ігор , котрі якоюсь мірою відбивають побут народу”.

Перші записувачі та збирачі українських народних ігор заявили в ХІХ ст. Це етнографічні праці Н. Маркевича (1860), П. П. Чубинського (1877), О.В.Богдановича (1877). У наш час у Києві було започатковано Клуб друзів гри, учасники якого впродовж 10 років вирушали в етнографічні експедиції для збирання і

записування українських народних ігор. Вони зібрали й опублікували понад 400 українських народних ігор.

Народні ігри як засіб виховання дітей високо оцінювали Ушинський, Є.М.Водовозова, Є. І. Тихеева та інші.

Ігри та забави становлять чималий розподіл народної дидактики й охоплюють найрізноманітніші її аспекти: народознавчий, мовленнєвий, математичний, природничий, пізнавальний, розважальний...

Народні ігри – це історія народу, оскільки вони відображають доцільне життя кожної епохи.

Народні ігри можна класифікувати за такими групами: дидактичні, рухливі з обмеженим мовленнєвим текстом, рухливі хороводні ігри, ігри мовленнєвої спрямованості, ігри з відображенням трудових процесів та побуту народу.

Дидактичні ігри – це ігри розумової спрямованості, які потребують використання раніше набутих знань, кмітливості, активної мислительної діяльності. Народні дидактичні ігри вчать дитину ненав'язливо, легко, захоплюють змістом так, що вона навіть не помічає того навчання.

Значну групу становлять народні рухливі ігри з обмеженим мовленнєвим текстом. У них текст подається як лічилка, промовка, перегукування. Це ігри “Панас”, “Їду, їду”, “Жмурки”, “Горю-дуб”.

Рухливі хороводні ігри супроводжуються пісенним текстом. На першому плані – слова, рухи – нескладні, по закінченні слів, співу можливий біг. Це ігри “Огірочки”, “Подоляночка”, “Перепілочка”...

Обрядові та звичаєві ігри передають характерні події з життя українського народу: початок жнив, косовицю, великодні та купальські ігри, веснянки. Це гра “Розлилися води”.

Ігри історичної та соціальної спрямованості відбивають характер тієї епохи, коли вони склалися. У їх змісті трапляються архаїзми, як для нас, гравцями виступають “пан”, король”, ”цар”. Це ігри: “Король”, “Воротарчик”, “Дзвін”, “Кружок” тощо.

Ігри побутової спрямованості відображають у своєму змісті буденне життя людей.

Народні ігри можуть проводитися у будь-якій обстановці: у помешканні й на галявині, на подвір'ї і біля ставу, на луках і на річці.

Народні ігри багатоваріантні. Характерною особливістю народних ігор є навчальний зміст, який подається в ігровій формі.

Народні ігри образні, в кожній з них відбивається якась подія або випадок, близький за своїм змістом дитині.

За своєю структурою вони прості, однопланові, завершені. в них в єдине ціле поєднується слово, рух, пісня.

Дякую за увагу.

Доповідь на тему «Особливості використання закарпатських народних рухливих ігор з учнями початкових класів» - Гавришко С. Г., доцент, канд. наук з фіз. вих. і спорту

Головний зміст рухливих ігор полягає у тому, що дітям пропонується виконати задачу, яка складається дорослими у певній цікавій ігровій формі. Головна мета — допомогти сформувати фізичну активність дитини. Гра при цьому виступає не тільки як засіб закріплення навичок, але як і одна з форм навчання. Кожна гра має свою структуру: зміст, завдання, правила та ігрові дії. Звідси можна побачити, що ігри з правилами беруть свій початок із сюжетно-рольових ігор. Крім нового елемента гри (дидактичної задачі), виділяють й інші новоутворення: мотив рухливих ігор починає все більше орієнтуватися не на процес гри, а на її результати.

Рухлива гра має сталу структуру, яка відрізняє її від інших видів діяльності. Структура гри – це основні елементи, які надають їй форми навчання та гри одночасно: дидактичні та ігрові завдання, ігровий задум, ігрові дії, правила, зміст, результат. Дидактичні завдання визначаються вчителем відповідно до програми. Ігрові завдання – це ті завдання, які виконуються дітьми в ігровій діяльності. Постановка двох завдань – дидактичних та ігрових – відображає взаємозв'язок навчання та гри.

Ігровий задум в рухливих іграх здебільшого виражений у самій назві. Ігрові дії надають грі ігрової форми і викликають у дітей інтерес до її змісту. Вони полягають у перестановці предметів, їх збиранні, наслідуванні рухів тощо. Кожна рухлива гра має правила, які підпорядковані ігровому задуму і змісту гри та одночасно виконують дуже важливу функцію – організують гру. Правила гри – це точно визначені вимоги до дітей. Основою рухливої гри є фізичний зміст.

Отже, рухлива гра належить до класу ігор з правилами, оскільки виділення і усвідомлення системи ігрових і навчальних задач відбувається за допомогою наявності певних фіксованих правил. Система правил кожної рухливої гри дає змогу не лише визначити зміст освіти, що реалізується в грі, а й дозувати його, розподіляти за окремими навчально-ігровими циклами. Ігровий

кодекс задає часовий і організаційний режим навчання, визнає певний розпорядок, відповідно до якого нормується взаємодія дошкільників між собою і з вчителем. Тому рухливу гру можна трактувати як форму навчання, де засвоєння змісту освіти дітьми під керівництвом вчителя опосередковане їхньою ігровою взаємодією, що регулюється певними, встановленими правилами гри, порядком і режимом.

В структурі рухливої гри виділяють відносно самостійні елементи — гру і навчання, кожний з яких має складну організацію, що відображає їх специфіку. Третім основним елементом структури є ігрова модель, на основі якої може здійснюватись реальна взаємодія учнів між собою та з педагогом. Ігрова модель є тією ланкою, що поєднує автора (ведучого) рухливої гри та її учасників. Тому необхідно розглядати її з двох позицій.

З одного боку, це форма втілення задуму, форма відображення певних висновків про закономірності ігрової діяльності і навчання, про педагогічні умови ефективного застосування даної моделі, про характер взаємодії дітей та вчителя в ході гри і навчання. Вчитель переносить усі ці знання на ігрову модель, внаслідок чого вона стає результатом його проєктивної діяльності. З іншого боку, ігрова модель стає вихідним елементом структури діяльності учасників, проєктом здійснення цієї діяльності. Вона є ядром, організуючим стержнем рухливої гри.

Порівняно з етапом проєктування рухливої гри, в її реальному ході змінюється не лише місце ігрової моделі, але і зв'язок ігрової діяльності і навчання. Якщо ведучий гри підпорядковує ігрову форму змісту фізичної освіти, то її суб'єкти на основі ігрової моделі розгортають передусім ігрову діяльність. У свою чергу гра виступає приводом для здійснення навчання і стає емпіричною базою навчальної діяльності, а це означає, що діти й вчитель в межах ігрової діяльності є рівноправними партнерами.

Ігрова модель як один з основних елементів рухливої гри містить в собі конкретний зміст освіти, чергова порція в кожному циклі гри є метою навчання і об'єктом засвоєння дітьми і встановлюється у певному матеріалі. Двома іншими елементами є ігровий кодекс, що представлений системою правил, та певний ігровий матеріал, що містить в собі засоби, через які реалізуються

правила гри (предмети, опис правил, ролей, сюжету тощо). Ігровий кодекс та ігровий матеріал цілком підпорядкований змісту освіти.

Діяльність учасників рухливої гри розгортається на основі навчально-ігрових задач, які являють собою органічний синтез ігрової й навчальної задачі. Ігрова задача виступає як привід для звернення дітей до навчальної задачі. Вона створює установку і психологічну готовність дітей до виконання навчальних дій, формуючи тим самим мотив фізичної діяльності. В свою чергу, розв'язання навчальної задачі сприяє засвоєнню дітьми чергової порції змісту освіти й наповнює ігрову діяльність новим змістом.

На відміну від системи навчальних задач, на яких розгортається навчання у традиційних його формах, системи навчально-ігрових задач у рухливій грі не завжди буває представлена у явному вигляді, а послідовність зміни цих задач у процесі гри заздалегідь не визначена. Саме невизначеність ігрового процесу, непередбачуваність його розвитку є найважливішою процесуальною характеристикою ігрової діяльності.

Ігрові правила в рухливій грі можна поділити на три групи:

1. Операційні правила, які обмежують виконувані учасниками в грі дії і операції.

2. Процесуальні правила, які задають логічні і часові характеристики навчально-ігрової діяльності і визначають спосіб зміни ігрових циклів. В них відображається ігрова процедура самої гри.

3. Організаційно-управлінські правила, які визначають організаційну структуру гри (індивідуальної, групової), задають спосіб взаємодії учасників навчально-ігрової діяльності, визначають способи контролю і оцінювання для учасників гри.

Залежно від того, яка група правил має в рухливій грі визначальне значення, можна віднести гру до певного типу. В іграх, де провідну роль відіграють операційні правила, джерелом невизначеності є різноманітність можливих комбінацій. Це так звані комбінаторні ігри. Основне завдання комбінаторних ігор — створення емпіричної бази, необхідної для введення дітей в систему певних понять, але впровадження їх у навчально-виховний процес ускладнено обмеженою кількістю учасників партії. Розгортання ж на занятті одночасно декількох ігрових партій для залучення до гри

усіх дітей знижує оперативність контролю вчителя за ходом гри з боку. Тому традиційно проведення таких ігор пов'язують з позакласними заняттями.

До другого типу рухливих ігор належать ймовірнісні ігри. Основними тут є процесуальні правила, зміст яких і обумовлює характер ігрового процесу. Прикладом таких ігор є різноманітні вікторини, мета яких закріпити знання з фізкультури, розвинути логічне мислення.

Третім типом для ігор виступають стратегічні ігри, в основі яких лежать організаційно-управлінські правила. Їх основна функція викликати ігровий конфлікт, зіткнути інтереси учасників. Даний вид відтворює певний бік соціальної діяльності й передбачає рольову поведінку учасників. Тому їх ще називають рольовими іграми. Вони збуджують увагу дітей, відкривають можливості для імпровізації.

Розуміння головних особливостей рухливих ігор і знання їх різноманітності дозволяє вчителю успішно розв'язувати поставлені завдання.

Не потрібно забувати, що однією з головних вимог до застосування рухливих ігор є те, щоб основна дидактична задача відповідала (яка складає зміст гри) навчальній меті заняття, була для дітей посилюючою, сприяла максимальній активізації їх фізичної діяльності. Важливо дотримуватись певної послідовності при виборі ігор: іграм із складними завданнями повинні передувати більш легкі, які підготують дітей до подолання труднощів, обумовлять успіх в іграх більшої складності.

Сьогодні, в час відродження національної системи виховання, дуже важливо залучати до процесу формування особистості дитини українські традиційні народні дитячі ігри. Національні дитячі ігри дуже глибокі своєю мудрістю, містять у собі величезний виховний потенціал. Вони добре сприймаються нашими дітьми, і за формою, і за змістом найповніше відповідають ментальності української дитини.

Слід зазначити, що гра — це, як правило, переживання, тому найбільш активно піл час гри стає емоційна сфера. Подібно до того, як під час перегляду захоплюючого фільму глядачі стають причетними до його подій, так і в процесі цікавої гри її учасники

можуть забувати про все інше. Гра може бути рухливою, коли поряд з емоційною активізується фізична сфера дитини, і може бути статичною з точки зору рухливості тіла — це ігри логічні, ігри на кмітливість, коли разом з емоційною активізується інтелектуальна сфера.

Аналіз гри та її елементів з точки зору розвитку основних сфер життєдіяльності людини може дати науково обґрунтовані відповіді на досить цікаві запитання, наприклад, чому так важко привчити дитину до регулярного виконання фізичної зарядки.

Багато моральних якостей формуються і закріплюються у сфері фізкультурно-спортивної ігрової діяльності дитини. В творчій, рольовій або просто вільній грі, в гурті ровесників або ж на самотині дитина добровільно і цілком свідомо бере на себе певні ролі, обов'язки. Простежує послідовність виконання ігрових дій відповідно до світу дорослих людей, з моделюванням їх поведінки, реакцій, манер спілкування. Граючись, діти «здійснюють» відважні вчинки, переживають незвичайні пригоди, виконують ролі, пов'язані з виявом високих шляхетних якостей. Наприклад, сміливості, відважності, героїства, стійкості, мужності, рішучості, кмітливості.

Значення народних рухових ігор не обмежується лише виконанням конкретних завдань фізичного розвитку і вдосконаленням особистісних якостей людини. Як елемент культурної спадщини народу, ігрова форма вияву активності людини служила й служить задоволенню її потреб у відпочинку, розвагах, пізнанні світу, фізичному вихованні. Особливо велике значення для фізичного розвитку і гартування дитини мають рухові фізкультурно-спортивні ігри.

Аналіз психолого-педагогічної та фізкультурно-спортивної літератури засвідчує, що народні ігри в системі фізичного виховання застосовуються епізодично. При цьому недостатньо враховуються соціально-культурні та психофізіологічні можливості дітей молодшого шкільного віку. Також немає чіткості в класифікації рухливих ігор за характером рухової діяльності. Основна увага в плані підходу до питань розвитку моторики у дітей із застосуванням цих засобів як з боку науковців, так і практиків здебільшого зосереджується на іграх з ходьбою, бігом, стрибками та метанням.

Діти молодшого шкільного віку бажають швидше відчутти

себе дорослими. І це бажання реалізується в усіх формах щоденного буття дитини – в іграх, у спілкуванні з ровесниками, в побутових взаєминах, в отриманні відповіді на питання, які ставить перед нею життя, у проявах самостійності при вирішенні тих чи інших проблем.

Сучасна дитина приходить у школу з великими потенціальними можливостями. Але для того, щоб вони перетворились у реальні сили, в особисті властивості і, щоб на їх базі вона "навчалась бути людиною", педагогічний процес слід так організувати, щоб він був цілеспрямованим, виховним, навчаючим, формуючим. Це дасть змогу підготувати дитину до життя в суспільстві, зробити її здатною до пізнання світу і самої себе як особистості, до творчої праці, до прилучення і збагачення культури. Діти повинні розвиватися в ситуації гнучкості програми, свободи, активного мислення, дискусії, творчості, діяння. Ігровий метод в цьому плані найбільш успішний, бо діти відчують радість і задоволення від самої гри. У жодній порі свого життя людина не виявляє стільки рухливості, як під час ігор та забав у дитячому віці. Важко переоцінити значення ігор у справі формування фізично здорового, етично стійкого та інтелектуально розвинутого члена суспільства. Завдяки їм можна виховати у дитини всі ті властивості, які ми шануємо у людей і які нам хотілося б прищепити за допомогою найрізноманітніших рухливих ігор. В залежності від змісту гри дитина змушена оцінювати загальну обстановку та самостійно вирішувати, що й коли їй треба робити. Захоплена грою, дитина гартується в терпінні, наполегливості, розвиваючи при цьому фізичні якості (сила, швидкість, витривалість, спритність, гнучкість). Гра веселить, радує, а здорова радість конче необхідна для всебічного розвитку тіла і душі.

Дякую за увагу.

Доповідь на тему «Опис народних рухливих ігор Закарпатської області» - Катц Е. Б., асистент, Гавришко С. Г., доцент, канд. наук з фіз. вих. і спорту

Добре відомо, який вплив на розвиток особистості дитини має гра. Це одна з перших дитячих забавок, котра дає змогу маленькій людині ввійти у світ гри, бути в ній не тільки глядачем, але й співучасником. Ці ігри не розтягнуті в часі і вдало тримають увагу дітей. Вони є тією першою виховною сходинкою, яка вчить малят, як поводитися "на людях", виробляє вміння слухати, вчитися розрізняти добро від зла, бути співчутливим. Це гарний спосіб прилучити дітей до краси.

Діти страждають, коли в їхньому житті немає швидких рухів, гри, калейдоскопа справ і можливостей докласти своїх сил.

Дітям, крім необхідності бути захопленими своїми "дитячими справами", потрібно жити багатим емоційним життям. У цій галузі величезного значення набуває гра в найширшому розумінні цього слова. На території **Закарпаття** вдалося записати ігри, які побутували серед дітей поза школою, наприклад, під час випасання худоби. Нині ці ігри зберігають у пам'яті лише деякі жителістаршого віку. Найпопулярнішими є "Мінько-черінько", "Прятанка", "Ціца", "Школа", „Фрічкалка”, „**Пекар**”, „Воняче яйце” та ін. Жаль, що в сучасних дитячих садках, як і в загальноосвітніх школах, місцеві ігри використовуються дуже рідко.

А зараз наведемо правила вищезгаданих ігор.

«МІНЬКО-ЧЕРІНЬКО»

- Мінько-черінько, де була?
- У млині.
- Що-сь робила?
- Маргу пасла.
- Що-сь запасла?
- Кобел масла.
- Де-сь 'го діла?
- Біда (або миша) йзіла.
- Нащо-сь дала?
- Сама взяла.

— Бити було.

— Нічим було.

— Качілками, лоповками. А ти, мачко, киц, киц, киц.

Вибирають із гурту одну дівчину — "кішку", а хлопця — "хазяїна кішки". Інші стають у коло. Дівчина-кішка стоїть в середині кола й відповідає на запитання "хазяїна". Під кінець він проганяє її, і вона втікає за межі кола. Потім вибирають іншу дівчину за кішку. Гра повторюється.

Лоповки виготовлялися з довгої дині-лоповки, середину якої пробивали, і, витягали рідину, як вино з бочки.

Методичні вказівки:

- сюжетно-рольова гра;
- розвиток спритності, швидкості;
- виховує дружелюбність, увагу, кмітливість;
- використовується на лісовій галявині, в саду та в дворі школи;
- аналогія гри „Кіт і мишка”.

Гра «КУКАНКА» «Прятанка» має наступний зміст.

Обирають з гурту одну дитину, яка „кукає” (вимовляє слова ку-ку, ку-ку), інші діти ховаються. Коли всі сховаються, вона йде шукати.

Якщо ведучий знайшов когось у схованці, обидва біжать до місця ведучого, щоб відмітитися, ударяючи рукою по дереву (при цьому викрикують слова пімпа-лампащ раз, два, три). Ведучий гри змінюється, якщо схований відмітився першим, інакше залишається попередній ведучий.

Методичні вказівки:

- біг із зміною напрямку та темпу;
- розвиток спритності та орієнтацію в просторі;
- виховує увагу, кмітливість;
- використовується на лісовій галявині, в саду та в дворі школи;
- аналогія гри „Жмурки”.

Гра «Ціца» виховує удітей спритність, кмітливість, розвиває фізичні здібності учнів. Вона заключається в наступному:

Група дітей вимовляє лічилку. При цьому вони по кругу

рахують один одного вимовляючи наступні слова:

Валю, валю калачики
Завтра прийдуть сватачики
Гоп у пец

На кого випаде останнє слово лічилки – той „ціца” (ловить).
Кого „Ціца” зловить, той наступний ловець.

Методичні вказівки:

- біг із зміною напрямку та темпу;
- розвиток спритності, швидкості та орієнтацію в просторі;
- виховує увагу, кмітливість;
- використовується на лісовій галявині, в саду та в дворі школи;
- аналогія гри „Кіт і миша”, „Сірий кіт”.

Розглянемо одну з улюблених учнями гру «Скаканка».
Гра має два варіанти (див. Рис. 1)

Грають двоє-троє гравців. Діти кидають плоский камінчик, щоб потрапити в певну клітинку (клас школи). При попаданні камінчика в клітинку класу (камінчик не повинен потрапити на пересічення лінії) необхідно скакати і перештовхувати ногою камінчик у наступну клітинку.

Хід між гравцями змінюється, якщо при киданні камінчика гравець не попав у відповідну клітинку та при заступанні ногою при перестрибуванні на лінію.

Виграє той, хто дійшов до останньої клітинки школи.

При виході з останньої клітинки гравець рухається в протилежному до попереднього напрямку.

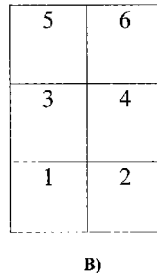
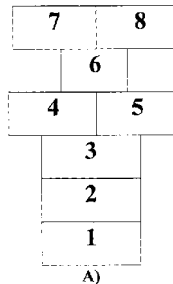

Рис. 1. Малюнок на землі для проведення гри.

Методичні вказівки:

- гра з закріпленням підстрибування і зміною напрямку;
- розвиток спритності, відчуття рівноваги та окомір;
- виховує увагу, кмітливість;
- використовується у дворі будинків та школи;
- аналогія гри „Класи”.

Гра «Фрічкалка»

Грають декілька дітей. Роблять в землі ямку, в яку мають попадати гудзиком, давши йому „фрічку” (щигля). Хто не попав, той повинен зубами витягнути із землі забитий невеличкий дерев’яний „кілочок”.

Методичні вказівки:

- гра з закріпленням моторики пальців рук;
- розвиток спритності, окомір;
- виховує зосередженість, витримку, чесність;
- використовується на лісовій галявині, у саду;
- аналогія гри не знайдено

Гра «Пекар» найчастіше використовується дітьми під час випасання худоби

Грають трое-четверо дітей. Складують одна на одну 4-5 консервних банок. По черзі кидають палки, щоб збити консервні банки. Коли банки збиті, пекар та гравець біжать до банок, щоб їх зібрати. Хто перший – той буде грати, а другий буде пекар.

Пекар стає за межі кола. Рекомендовано грати з невеликими битками чи палицями.

Методичні вказівки:

- кидки в ціль, біг на швидкість;
- розвиток спритності, окомір;
- виховує увагу, кмітливість;
- використовується на лісовій галявині тощо;
- пряму аналогію не знайдено, але частково аналогія гри „Кеглі”.

На нашу думку, назва гри пішла від закарпатського діалекту фрічнути – вдарити.

У «Воняче яйце» найчастіше граються діти дошкільного

та молодшого шкільного віку

Діти сідають у коло навпочіпки. Ведучий має в руці дерев'яне яйце і, ходячи позаду дітей по колу промовляючи: „Несу, несу, яечко, а кому не знаю” і комусь його підкидає. Той, кому підкинуто яйце, встає і доганяє ведучого. Якщо ведучий встигає сісти на його місце, то він гравець.

Якщо той, хто не побачив підкинуте яйце, то діти вигукують: „Йой як вонить”.

Методичні вказівки:

- гра з закріпленням швидкості бігу та координації рухів;
- розвиток спритності, швидкості;
- виховує увагу, кмітливість;
- використовується на лісовій галявині, у саду тощо;
- аналогія гри „Несу, несу чемодан”, „Вільне місце”.

Турбота про захист дітей від розгінного впливу чужої нам псевдокультури має стати національним пріоритетом. Тому найширше застосування закарпатських народних ігор сприятиме розвитку національно-патріотичного виховання молодших школярів.

Нам вдалося записати різні народні рухливі ігри з співом („Дуб-дуб зелений”, „Бім-бом, Бім-бом”, „Посіяла-м загороду”, „Є у мене ширіночка”, „Утікай, утікай”, „Засадила-м загороду квіточками” та ін.). Вони розважають дітей, активізують, сприяють фізичному й естетичному розвитку завдяки численним рухам, які виконуються одночасно з пісенькою і впливають із її змісту. Вони знайомлять дітей з працею, багатьма трудовими навиками, які вплетені в саму забаву, приваблюють діалогічною формою.

Дитячі пісеньки енергійні, забарвлені тонким гумором, образи жваві, тексти легко читаються і запам'ятовуються, розвиваючи обшир рідної української мови, сприяючи емоційному і високоморальному розвитку дитячих характерів.

Пісні-ігри для дітей — важливий засіб трудового й естетичного виховання, вчать бути корисним людям.

Варто нагадати незаперечну істину, що в межах людського життя дитячий вік найоптимальніший щодо становлення особистості. Отож хто свідомо чи несвідомо відгороджує учнівську молодь від

щирого народнопоетичного слова, яке, зокрема, несуть фольклорні збірники — той бере на душу тяжкий непростенний гріх.

Розглянемо пісню-гру «ДУБ, ДУБ ЗЕЛЕНИЙ»

Весело

The image shows a musical score for a song in 2/4 time. It consists of four staves of music with lyrics written below each staff. The lyrics are: Дуб, дуб зе - ле - ний, зе - ле - но - є лис - тя, не - ви - со - кий наш міс - то - чок, у - ті - кай - ме ско - ро, у - ті - кай - ме ско - ро в зе - ле - ний лі - со - чок, там, де ма - лі дів - ча - точ - ка ве - се - ло гра - ють - ся.

Дуб, дуб зелений, зеленое листя, Невисокий наш місточок, Утікайме скоро (2) в зелений лісочок, Там, де малі дівчаточка Весело граються.

Стоять хлопець і дівчина й тримаються за руки, імітуючи місточок, під яким ланцюжком проходять діти, також тримаючись заруки. Співають. Коли закінчиться пісня, того, хто на той час опинився під "мостиком", ловлять. Коли зловлять всі зупиняються. Ті, що імітували місточок, домовляються, хто з них буде дуб, а хто граб або береза і т.д. Якщо, наприклад, один скаже, що він береза, а той, кого зловили і запитали: "До кого йдеш?" відкаже, що до берези, то йде до "берези" і стає позаду. Якщо вибере дуба, т стає позаду "дуба ". Гра продовжується, поки всі не перейдуть до "дуба або "берези ". Коли гравці таким чином поділяться па дві команди, то команди виконують перетягування, хто переможе: береза чи дуб?

Методичні вказівки:

- гра з імітацією рухів та бігу;
- розвиток спритності, швидкості та орієнтацію в просторі;
- виховує увагу, кмітливість;
- використовується на лісовій галявині, в саду та в дворі

школи;

- аналогія гри не знайдено.

Діти з цікавістю сприймають пісню-гру «**БІМ-БОМ, БІМ-БОМ**»

Помірно, весело

Бім - бом, бім - бом, бі - жіть швид - ко за по - пом.
По - па не є до - ма, пі - шов за клю - чо - ма.
клю - чі ку - по - ва - ти, цер - ков вдо - ми - ка - ти.

Бім-бом, бім-бом, Біжіть швидко за попом. Попа не є дома, Пішов за ключом, Ключі купувати, Церков вдомикати.

Діти стають у коло, тупцюють на місці, а один із гравців ходить довкола них. Усі співають, а як закінчать — розбігаються. Той, що за колом ловить когось. Упійманий стає на його місце за колом. Гра продовжується.

Методичні вказівки:

- гра з імітацією рухів та бігу;
- розвиток спритності, швидкості;
- виховує увагу, кмітливість, дружелюбність;
- використовується на лісовій галявині, в саду та в дворі школи;
- аналогія гри не знайдено.

Сюжетно-рольова пісня-гра прививає дітям любов до праці, до прекрасного, до навколишньої природи.

«ПОСІЯЛА-М ЗАГОРОДУ»

Дівчата стають у коло. Одна — в середині. Та, що посеред кола, заспіває

Посіяла-м загороду сив фіялочкой, розмаринков і ружами. Ізійшли вже вони всі, Любила би-м продати такуй зараз.

Після цього до неї підходить із кола дівчина, бере заруку й

співає-запитує:

— Ци продаш ми свої квіти такуй зараз? Вона відповідає:

— Я ти продам, кідь скоро догониш ня. Дівчата в колі стоять і співають:

Побіжім ми довкола, увижу, ци шіковна ти дівчина.

Ті двоє дівчат біжать кругом кола. Котра скоріше повернеться на своє місце, стає там, а друга йде в середину кола. Гра повторюється.

Весело

По - сі - я - ла - м за - го - ро - ду се - ї я - ри
фі - я - лоч - кой, роз - ма - рин - ков і ру - жа - ми.
І - зи - йшли вже во - ни всі, лю - би - ла би - м
про - да - ти та - кой за - раз.

Методичні вказівки:

- сюжетно-рольова гра ;
- розвиток спритності, швидкості;
- виховує дружелюбність, увагу, кмітливість;
- використовується на лісовій галявині, в саду та в дворі школи;
- аналогія гри не знайдено.

Цікавою і розважальною є пісня-гра «Є У МЕНЕ ШИРІНОЧКА»

Є у мене ширіночка дуже файна, Покладу ї туй із краю на сись камінь. Біжім двоє довкола.

Ко добіжить май скоро, того буде.

Діти утворюють коло. Двоє дітей знаходяться зовні кола.

Один має ширіночку (хустинку), тримає в руці і співає: "Є у мене ширіночка..." Як доспіває до кінця, діти продовжують:

Біжить двоє довкола.
Ко добіжить май скоро,
Того буде.

Хто перший набіжить на те місце, звідки вирушали, хапає ширіночку, і гра продовжується. Потім виходять інші двоє з ширіночкою і співають.

Помірно

Є у ме - не ши - рі - ноч - ка ду - же фай - на,
по - кла - ду ї туй із кра - ю на сись ка - мінь.
Бі - жім дво - є дов - ко - ла. Ко до - бі - жить май ско - ро,
то - го бу - де.

Методичні вказівки:

- біг із зміною напрямку та темпу;
- розвиток спритності, швидкості;
- виховує дружелюбність, увагу, кмітливість;
- використовується на лісовій галявині, в саду та в дворі школи;
- аналогія гри не знайдено.

У сюжетно-рольовій грі «УТІКАЙ, УТІКАЙ» дітям подобається перетілюватися у звірів. Вони з захопленням граються.

Утікай, утікай, ти, небого-лишко,
Бо біжить за тобов страшний вовчисько,

Лишка утікала, вовка не чекала.

Бодай тота лишка ніжки поламала.

Дівчата і хлопці стають у коло, беруться за руки. Одна з дівчат, лишка-лисиця, залишається у колі, а хлопець - "вовк" - за ним. Усі співають, тримаючись за руки, рухаючись за колом. Коли ж пісня закінчується, "вовк" ловить "лисицю". Коли спіймає, обоє стають у коло, а інший "вовк" наздоганяє нову "лисицю".

Жваво

У - ті - кай, у - ті - кай, ти, не - бо - го - лиш - ко,
бо бі - жить за то - бов пре - страш - ний вов - чись - ко.
Лиш - ка у - ті - ка - ла, вов - ка не че - ка - ла,
бо - дай то - та лиш - ка ніж - ки по - ла - ма - ла.

Методичні вказівки:

- біг із зміною напрямку та темпу;
- розвиток навичок бігу в швидкому темпі;
- виховує дружелюбність, увагу, кмітливість;
- використовується на лісовій галявині, в саду та в дворі школи;
- аналогія гри „Кіт і мишка”.

Працелюбність, колективізм, кмітливість виховує у дітей наступна пісня-гра «ЗАСАДИЛА-М ЗАГОРОДУ КВІТОЧКАМИ».

Помірно

За - са - ди - ла - м за - го - ро - ду кві - точ - ка - ми,
ру - жа бо - жа і ле - лі - я ме - жи на - ми,

за - цви - ли всі до єд - на, про - да - ти би - м лю - би - ла

те - пер на - раз.

— Засадила-м загороду квіточками, Ружа божа і лелія межі нами, Зацвили всі до єдна,

Продати би-м любила Тепер нараз.

— Я куплю твої квіточки, кить ми одцаш, Кить не дуже дорого мені продаш.

Біжи скоро около. Хто добіжить майскоро, Того буде.

Хлопці й дівчата беруться за руки, ідуть по колу і співають. Один із гравців ходить за колом. Біля кого опинився на ту мить, коли закінчилася пісня, вдаряють по руках і біжать у протилежні боки за колом. Хто скоріше прибіжить на те саме місце, той стає у коло. Так продовжується, поки є бажання гратися.

Методичні вказівки:

- біг із зміною напрямку та темпу;
- розвиток орієнтації в просторі, спритності, швидкості;
- виховує дружелюбність, увагу, кмітливість;
- використовується на лісовій галявині, в саду та в дворі школи;
- аналогія гри не знайдено.

Далі пропонуємо опис найбільш поширені угорські рухливі ігри на Закарпатті

Єріко-Єрусалим (Jeruzsálem – Jeriky)

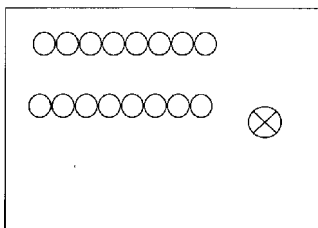
Завдання гри: розвивати увагу дітей.

Хід гри:

Грає дві команди. Одна Єріко, друга Єрусалим. Стоять одна напроти іншого. Ведучий говорить текст (дає різне доручення або говорить всякий текст). Та команда, яка почує ім'я свого міста – нахилиється вперед (на початку гри домовились який рух треба робити).

Вказівка:

Команда, яка пропустить - виконує 1 крок назад.

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школі;
- аналогії з українською грою немає.

Бій півників

(Kakasviadal)

Завдання гри: розвивати силу та спритність, виховувати сміливість та наполегливість.

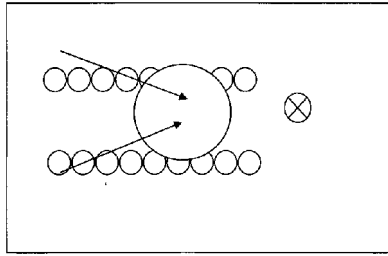
Хід гри:

Малюють коло діаметром 2м. Спочатку лічилками визначають пари - хто з ким змагається. У коло стає двоє гравців. Інші слідкують, чи дотримуються правила. Поклавши руки за спину, та піднявши одну ногу намагаються виштовхати суперника за межі кола, або зрушивши з рівноваги, змусити покласти ногу на майданчик. Той гравець, який потрапляє за межі кола, або опустить ногу, програє. Грати іде наступна пара, потім змагаються переможці між собою.

Вказівки:

Штовхатись тільки плечима, хлопці утворюють пари між собою, дівчата – між собою.

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школи;
- аналогія з українською грою «Бій півнів».

Довгонога лелека (Hosszylbь gylyа nйnй)

Завдання гри: закріпити підстрибування, розвиток спритності, виховання кмітливості.

Хід гри:

У грі є «жабки», які присівши утворюють коло і одна «лелека» - яка ходить між «жабками». «Жабки» запитують:

Довгонога лелека тітка,
Що хочете на обід?
М'ясо жаби, ква-ква-ква?

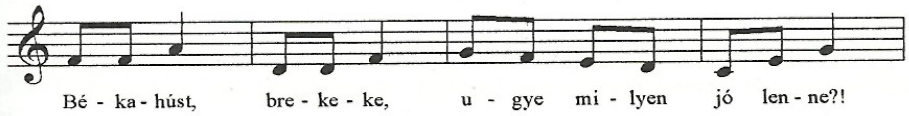
«Лелека» ходить між «жабками» з високим підніманням колін та відповідає:

Як би було добре!
А «жабки» кажуть:
Будь-ласка беріть!

Після цих слів «жабки» стрибають, втікають від «лелека», а вона їх ловить.

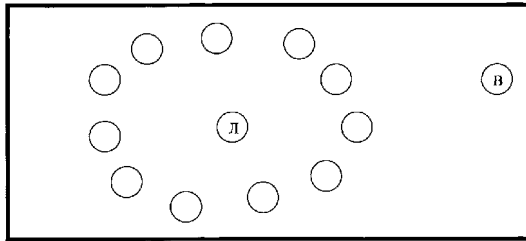
Гра повторюється декілька разів із зміною лелекою.

Угорський текст з нотами:

Вказівка до гри:

«Лелека» ловлячи «жабок» лише торкається їх, а «жабки» підстрибують у межах майданчика.

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школі;
- аналогії з українською грою немає.

Гуси – гуси йдуть додому (Gyertek haza libuskbim)

Завдання гри: закріплення бігу із зміною швидкості, розвиток спритності, виховання кмітливості.

Хід гри:

У грі є одна «газдиня», вона стоїть з одного боку майданчика у «дворі». Одна дитина «вовк» знаходиться збоку майданчика у «лісі». Інші діти – «гуси» розташовуються у «дворі».

Газдиня домовляється з гусками на які слова (нпр. «кукурудзя», «пшениця», «біг», «скоро» і т.д.) вони мають повернутися додому та виганяє їх на поле:

Газдина: «Ідїть мої гуси на поле, ідїть, ідїть!»

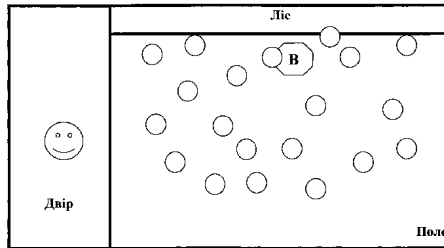
Гуси виходять на поле. Газдина кличе їх додому:

- «Ідїть додому гусенята!»
- «Не йдемо, бо боїмося!»
- «Кого ви боїться?»
- «Вовка!»

Після того «газдиня» каже домовлене слово. Коли «гуси» почули домовлене слово - починають бігти, а «вовк» намагається їх спіймати.

Вказівка до гри:

Вовк може ловити лише до лінії «двору», ловлячи «гусей» вовк лише торкається їх рукою. «Гуси» втікають у «двір» лиш після домовлено слова.

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школі;
- аналогії з українською грою немає.

Де кумо ножиці? (Комбmasszony hol az olly?)

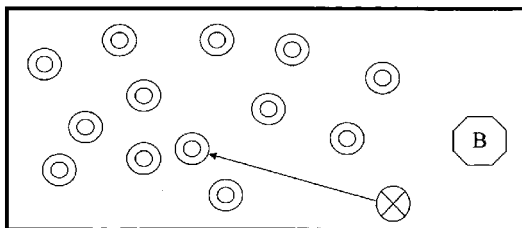
Завдання гри: закріплення бігу врозсип, розвиток спритності, виховання кмітливості.

Хід гри:

Грають дівчата та хлопці разом. Малюють кола на одне менше ніж є гравців, на відстані 3-4 м одне від іншого. Гравці стають у кола, той, кому не вистачає стає ведучим та питає від гравця:

- «Де кумо ножиці?»
- «Ножиці у (нпр.) Шандора!»

Поки ведучий іде до «Шандора», інші міняються колами. Ведучому треба зайняти якесь коло. Якщо це вдається, ведучим стає, той гравець, який залишився без кола.

Вказівка до гри:

У кожне коло може стати лише по одному гравцю. Всі учні повинні вибігти і стати в будь-яке інше коло.

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школі;
- аналогії з українською народною грою немає.

Лисиця (А гука)

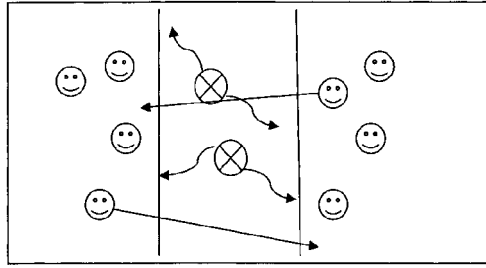
Завдання гри: вдосконалення бігу з перестрибуванням, розвиток уваги та кмітливості.

Хід гри:

У канаві визначають дві лінії, одну – справа, іншу – зліва. Параметри канави 3-4 м завширшки, в середині канави стоять два гравця – «лисиці». Інші гравці – «зайці». «Зайці» стрибають, біжать на протилежну сторону на доручення ведучого (нпр. «обід!»). Кого спіймають, міняються з лисицями.

Вказівки до гри:

«Лисиці» ловлять «зайців» лише торкаючись їх. «Лисиці не можуть виходити за межі «канави».

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школі;
- аналогія є з українською грою - «Лисиця в курнику».

**Ранком, в обід, ввечері
(Reggel, dǎlben, este)**

Завдання гри: розвивати спритність та відчуття рівноваги.

Хід гри:

Кількість гравців не обмежена. Учні розташовуються будь-де, недалеко один від одного. Ведучий говорить: «Ранок!» Гравцям треба імітувати такі дії, які робляться ранком: умивання, сніданок, чистити зуби, і.т.д. На слово «обід», імітують дії, які відбуваються в обід. В кінці ведучий говорить: «Ввечері». Всім гравцям треба завмерти негайно в тій позі, в якій він був під час вимови слова «ввечері». Ведучий ходить між гравцями, смішить їх, щоб ті розсміялися, поворушилися.

Вказівки до гри:

Торкатися руками не можна. Хто розсміється (або щось інше), стає ведучим, і гра починається знову.

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школі;
- аналогії з українською народною грою немає.

**Йде каблучка
(Мегу а гуыгы)**

Завдання гри: вдосконалювати навички ходьби, виховувати увагу і пам'ять.

Хід гри:

Групова гра із співом. Діти утворюють коло, 2 гравці за колом. Один носить кільце – каблучку. Діти в колі складають руки за спиною. Той гравець який носить кільце (каблучки) підходить до кожної дитини доторкається своїми руками до рук кожного гравця і ставить кому не будь в руки кільце так щоб той який відгадує не бачив. Під час гри співають:

Йде каблучка з рук у руки
з рук у руки.

Хто знає не говоріть де пішла каблучка.

Під кінець пісні потрібно віддати каблучку, а другому ведучому відгадати в кого вона. Якщо відгадав пара ведучих змінюється.

Угорський варіант:

Megy a gyű-rű ván-dor - út - ra, e - gyik kéz - ből a má-

sik - ba. A - ki tud - ja, meg ne mond - ja, mer-re van a gyű-rű

út - ja. Csi - li csa - la - má - dé, csi - li csa - la - má - dé, csi - li

csa - la - má - dé, Sá - ri hopp!

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школі;
- аналогії з українською народною грою немає.

Гудзика (Gombos)

Завдання гри: удосконалювати навички метання в ціль, розвивати окомір і спритність.

Хід гри:

Грають дві команда. Відомі дві версії цієї гри. Обидві грають

біля стіни.

У першому варіанті завдання щоб гравець якомога ближче кинув гудзик до стіни. Хто кине ближче всіх той виграє всі гудзики.

У другому варіанті гри, біля стіни стоїть кошик чи коропка. Кожний гравець намагається ближче до кошик кинути гудзики. Кому це вдалося той кидає у кошик гудзики інших гравців.

Вказівки до гри:

Гра продовжувалася до тих пір поки не закінчилися гудзики. Команді яка кидає гудзики, не дозволяється переступати лінії.

Остання пара, біжи наперед (Нбtulsy pbr, elxre fuss)

Завдання гри: вдосконалювати навички бігу в парі, розвивати швидкість і спритність.

Хід гри:

Гравці стають у пари одна за одною. Вибирають ловця який стає попереду пар і подає домовлений сигнал. Остання пара, біжить вперед оббігаючи колони з різних сторін і намагається стати першою парою взявшись за руки. Ловець намагається схопити одного із гравців, тоді він утворює з ним пару. Хто залишився без пари стає ведучим і гра продовжується далі.

Вказівки до гри:

Пари не можуть перешкоджати ведучому або гравцям, що перебігають наперед.

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школи;
- аналогію з українською народною грою немає.

«Дай король солдатів!» (Adj kirbly katonbt!)

Завдання гри: вдосконалювати навички бігу, розвивати спритність і швидкість.

Хід гри:

Грають дві команди, вибирають короля(наприклад. Витягають сірники, хто витягнув короткий – стає ведучим). Стають у дві шеренги. Одна напроти іншої, міцно тримаючись за руки. Перша команда кричить:

- Дай король солдата!

— Не дам!

— Якщо не даси, тоді принесу!

Вибраний капітаном гравець біжить і намагається перервати ряд суперника. Якщо вдається, забирає гравця - «солдата» з собою. Якщо не вдається, він попадає у полон і стає в шеренгу, таким чином поповнює ряди суперника. Потім король іншої групи просить солдатів.

— Дай король солдата!

— Не дам!

— Якщо не дам, тоді принесу!

Посилає і він посланця, і гра повторюється. Гра продовжується до тих, пір, поки є солдати. В кінці гри король, що залишився сам, біжить до суперників за солдатом, якщо не вдається йому перервати шеренгу, сам залишається у полоні і гра закінчується.

Вказівки до гри:

Якщо гра проводиться на майданчику, дистанція бігу 8-12м. Той «солдат», що не зміг перервати ряд суперника лишається у них. Рукою не можна переривати шеренгу суперників.

Методичні вказівки:

— гра використовується у дворі школі;

— аналогію з українською грою немає.

Хлист

(Ostorcsapy)

Завдання гри: вдосконалювати навички бігу, виховувати увагу та швидку реакцію на сигнал.

Хід гри:

Шикуються і тримаються за руки, це – хлист. Біжать, а ведучий повертає у напрямку бігу, і ряд, як хлист ударяється. Остання дитина, якщо не уважно, рідко залишається стояти. В цю гру грають на рівній, трав'яній поверхні, де можна безпечно впасти.

Вказівки до гри:

Стежити, щоб діти довго не бігали і не забігали далеко.

Методичні вказівки:

— гра використовується у дворі школі;

— аналогію з українською грою немає.

Несу вогонь, щоб ви не бачили!

(Tűzet viszek, ne lássátok)

Завдання гри: вдосконалювати навички ходьба та бігу, розвивати швидкість та спритність.

Хід гри:

Діти стають у коло, потім присідають. Один з хустинкою в руках іде по колу, решта співають:

«Несу вогонь, щоб ви не бачили,

Якщо бачите, не говоріть!

Дівчата, дівчата згорять ваші плаття!

Той, хто несе хустку, кидає коло когось за спиною. Якщо гравець помічає, то бере хустку і біжить за ведучим. Якщо не наздожене - стає ведучим.

Угорський варіант:

Tű - zet vi - szek, ne lás - sá - tok, ha lás - sá - tok, se mond - já - tok!

Lá - nyok, meg - ég a ru - há - tok!

Вказівки до гри:

Якщо гравець за спину якого кинули хустки не помічає він вибуває з гри і сідає у коло, до тих б пір, поки інший гравець не потрапить у коло. Гра повторюється (4-5 раз).

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школі;
- аналогію з українською народною грою немає.

Баран зовні, вовк внутрі!

(Kint a borbny, bent a farkas)

Завдання гри: вдосконалювати навички бігу, розвивати спритність і спостережливість, виховувати кмітливість та почуття колективізму.

Хід гри:

Діти стають у коло, беруться за руки. Вибирають учасників на ролі «вовка» і «барана». Вовк стає у коло, баран поза колом. Хто стоїть у колі співає:

Баран зовні, вовк всередині,
Всередині баран, зовні вовк!

Kinn a bá - rány, benn a far - kas!
Benn a bá - rány, kinn a far - kas!

Вовк, який стоїть поза колом намагається вбігти у коло. Діти намагаються його не впускати. Допомагають баранові іноді запускають вовка, тоді баран вибігає з кола. Трапляється коли баран та вовк разом у колі, або поза колом.

Вказівки до гри:

Коли вовк зловить барана - вибирають нових ведучих, або ведучі змінюються ролями.

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школи;
- аналогію з українською народною грою немає.

Купівля квітів з бігом (Virbgyvbsbrlbs versenyfutbssal)

Завдання гри: вдосконалювати навички бігу та ходьби, виховувати кмітливість та почуття колективізму.

Хід гри:

Діти стоять у колі, тримаються за руки, вибирають гравця, який стає у коло. Співають:

Засадилу клумбу весною
трояндами, гвоздиками, ліліями,
розцвітили, та хотіла б
роздати зараз всі!

Той, що стоїть у колі бере за руки любого гравця і співає:

Купив би квіти,
Якщо продавала б,

Якщо ціна підходить!
Ціна моїх квітів – біг,

Зараз і швидко!

Be - ül - tet - tem kis ker - te - met a ta - vasz - szal
 Meg - ven - ném én vi - rá - go - dat, ha el - ad - nád,
 ró - zsa, szeg - fű, li - li - om és re - ze - dá - val,
 ha az á - rát te ma - gad is nem so - kall - nád!
 ki is nyílt az e - gyen - kint, el sze - ret - ném
 Ver - seny - fu - tás az á - ra, uc - cu, néz - zünk
 ad - ni mind, de most mind - járt!
 u - tá - na, de most mind - járt!

Гравці біжать поза колом.

Вказівки до гри:

Виграє той, хто швидше добіжить до порожнього місця, і встигне зайняти місце. Інший стає у коло, і він стає покупцем квітів.

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школи;
- аналогію з українським грою «Вільне місце».

Злови м'яч

(Kard el a labdót)

Завдання гри: вдосконалювати навички ловіння м'яча, розвивати спритність і швидкість.

Хід гри:

Гравець долонями ударяє м'яч, поки не закінчиться поговорка:

Курочко моя слухай,

В моєму городі не гребися!

Дам тобі цукор, шоколад,

Злови, Єво, м'яч!

Чие ім'я називається треба тому піймати м'яч. Якщо не зловить, вибуває з гри, знову починається поговорка.

Вказівки до гри:

З гри вибуває не тільки, той гравець, який не зловив, але й той, який погано кидав.

Методичні вказівки:

- гра використовується у дворі школі;
- аналогію з грою «Злови м'яч».

На нашу думку, систематичне застосування українських народних рухливих ігор на уроках фізичної культури, з врахуванням регіональних особливостей, позитивно вплине на підвищення рівня рухової підготовленості дітей молодшого шкільного віку. Проведення уроків із застосуванням національних рухливих ігор сприятиме не лише розвитку і вдосконаленню рухових якостей, а й вихованню позитивних рис особистості, вивчення звичаїв і традицій свого народу, вихованню любові і поваги до рідного краю. Народні рухливі ігри повинні стати могутньою рушійною силою виховання національно-культурної свідомості дітей молодшого шкільного віку.

Дякую за увагу.